

Aan
Directoraat Generaal Water
t.a.v. Plaatsvervangend Directeur Generaal
Ir. A.N. Wouters
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

Contactpersoon	Doorkiesnummer
Ir. P.C. Janssen	015 - 2 518 276
Datum	Bijlage(n)
10 november 2005	-
Ons kenmerk	Uw kenmerk
ENW - 2005 - 09	-
Onderwerp	
Advies ENW over het Onderzoeksprogramma Hoogwaterbescherming en Kust 2006	

Geachte mevrouw Wouters,

Hierbij bied ik u het oordeel aan van het ENW over het concept onderzoeksprogramma van DG Water voor de dossiers *hoogwaterbescherming en kust*. Om te komen tot dit oordeel is de concept 'Offerte Hoogwaterbescherming en Kust' d.d. 2 september 2005 besproken in de vergadering van de ENW kerngroep op 23 september jl. Ter voorbereiding daarop heeft een afvaardiging van de kerngroep de concept offerte uitgebreid doorgesproken met de heren Timmer en Roos van de Dienst Weg- en Waterbouwkunde.

Naast het vaststellen van een algemeen oordeel over de concept offerte heeft het ENW zich op verzoek van DG Water ook gericht op de vraag hoe in het licht van het beschikbare budget prioriteiten gesteld kunnen worden in het voorgestelde onderzoek. Hieronder vat ik de bevindingen van het ENW voor u samen.

Algemeen oordeel

Het ENW is verheugd te horen dat het beschikbare budget voor 2006 voor onderzoek binnen de dossiers *hoogwaterbescherming en kust* globaal gelijk gebleven is ten opzichte van 2005, en zij is van mening dat de offerte in grote lijnen de relevante onderwerpen op dit terrein bevat.

Voor de uitlegbaarheid van het veiligheidsbeleid acht het ENW het van groot belang de komende jaren zichtbare progressie te boeken, door het percentage 'geen oordeel' en het percentage 'onveilig' in de wettelijke toetsingsronde van de primaire waterkeringen in 2011 significant te reduceren. Het ENW beveelt dan ook aan de komende jaren een significant deel van de onderzoeksinspanning te richten op de realisatie van deze ambitie.

Gezien deze ambitie constateert het ENW spanning tussen de lange termijn kennisontwikkeling enerzijds en de korte termijn kennisvragen anderzijds. Een specifiek voorbeeld is het opstellen van hydraulische randvoorwaarden voor de Waddenzee. Hiertoe wordt in de offerte een uitgebreid meetprogramma voorgesteld, hetgeen pas in 2016 tot resultaten zal leiden. Het ENW bepleit in dergelijke gevallen dan ook een 'twee sporen aanpak', waarbij naast de fundamentele kennisontwikkeling op pragmatische wijze stapsgewijs verbeteringen worden gerealiseerd, bijvoorbeeld door het afleiden van verbeterde randvoorwaarden op basis van beschikbare gegevens en expert judgement.

Naar het oordeel van het ENW dient als belangrijk onderdeel van het onderzoeksprogramma het gedachtegoed van overstromingsrisico's verder uitgewerkt te worden. Het ENW onderstreept dan ook het belang van een vervolg op het project Veiligheid Nederland in Kaart, teneinde ook voor de momenteel nog niet doorgerekende dijkringen de overstromingsrisico's in beeld te brengen. Zij vindt een verdere verbetering van de methodieken, waaronder een beter inzicht in de verschillende relevante faalmechanismen zoals piping essentieel. Verder is een beter inzicht in systeemwerking bij rivieren belangrijk om de veiligheid van de dijkringen in het riviereengebied veel beter in te kunnen schatten. Tenslotte hoort ook de verbetering van het computerprogramma PC-Ring hierbij.

Meer algemeen benadrukt het ENW het belang van een goede balans tussen de inspanning op het gebied van belastingen op waterkeringen enerzijds en de sterkte van die waterkeringen anderzijds.

Naast het verbeteren van de methodiek en het stelselmatig doorrekenen van alle resterende Nederlandse dijkringen acht het ENW het belangrijk na te denken over de mogelijkheden van een nieuwe veiligheidsbenadering op basis van overstromingsrisico's, en nu reeds te anticiperen op de verandering van werkwijze die dit in de toekomst met zich mee zal brengen. Aandacht voor maatschappelijke aspecten is daarbij essentieel.

Het ENW is dan ook van mening dat deze onderwerpen terecht zijn opgenomen in het project *Veiligheid in Perspectief* en onderschrijft het belang van een gecoördineerde aanpak op dit vlak. Als suggestie wil het ENW graag de mogelijkheid meegeven om voor het fundamenteel nadenken over een nieuwe veiligheidsbenadering een onafhankelijke commissie in te stellen, vergelijkbaar met de Deltacommissie in de jaren 50 en 60 van de vorige eeuw.

Maatschappelijke aspecten die in ieder geval de aandacht verdienen zijn: de sterk toegenomen economische waarde in het beschermde gebied; de relatie met ruimtelijke ordening; meervoudig ruimtegebruik en robuust ontwerpen; de betrokkenheid van de verschillende verantwoordelijke bestuurslagen en andere maatschappelijke geledingen; een visie op de volgorde van de te nemen maatregelen; en de (on)mogelijkheden van het verzekeren van overstromingsschade. Ook klimaatverandering vindt het ENW op zich een belangrijk onderwerp, maar zij signaleert dat er op allerlei terreinen al veel onderzoek wordt gedaan naar (de gevolgen van) klimaatverandering.

In algemene zin onderschrijft het ENW het belang van kennisontwikkeling over de gehele veiligheidsketen: onder andere de recente ontwikkelingen in New Orleans hebben duidelijk gemaakt dat naast 'pro-actie' en 'preventie' ook 'preparatie' en 'nazorg' serieuze aandacht verdienen. Het ENW waarschuwt echter niet door te schieten in de aandacht voor 'preparatie' en 'nazorg'; naar haar mening blijft goede preventie de basis voor een betrouwbaar veiligheidsbeleid.

Over de prioritering

In het licht van de ambitie ‘zichtbare progressie boeken vóór 2011’ is de vraag gerechtvaardigd of een meetcampagne in de Waddenzee op tijd een significante verbetering oplevert. Zoals hierboven al aangegeven bepleit het ENW daarom een aanpak waarbij in ieder geval (ook) aandacht is voor een pragmatische benadering om snel een verbeterslag in de randvoorwaarden voor de Waddenzee te maken.

In het licht van het feit dat op verschillende fronten uitgebreid onderzoek gedaan wordt naar (de gevolgen van) klimaatverandering adviseert het ENW op bescheiden schaal aan de slag te gaan met de uitwerking van “what-if” scenario’s, en voor het overige zo veel mogelijk ‘mee te liften’ met andere organisaties.

Op basis van de idee dat preventie de basis vormt van een betrouwbaar veiligheidsbeleid dient in ieder geval het onderzoek ten behoeve van preventie voortvarend voortgezet te worden.

Onderwerpen die daarbij naar het oordeel van het ENW de grootste – technische of maatschappelijke – winst opleveren zijn:

- een beter inzicht in de reststerkte van harde waterkeringen in de kust en verbeterde rekenregels voor duinafslag, inclusief aandacht voor het twee-/driedimensionale karakter van de problematiek.
- het opstellen van een Leidraad Rivieren, in het bijzonder om de verbinding te leggen tussen waterkeren, rivierbeheer, ruimtelijke aspecten, meervoudig ruimtegebruik, robuust ontwerpen, e.d.
- een betrouwbaar overzicht van de overstromingsrisico’s voor alle dijkringen in Nederland, onder andere door middel van een vervolg op het project VNK, zoals hierboven uitgebreider toegelicht.
- een brede discussie over een nieuwe veiligheidsbenadering, gebaseerd op overstromingsrisico’s.

Ik vertrouw erop dat ik u hiermee voldoende heb geïnformeerd en ga ervan uit dat u hiermee uw onderzoeksprogramma verder uit kunt werken. Daarbij neemt het ENW graag de uitnodiging aan verder mee te denken over de concrete invulling van een aantal van de voorgestelde onderzoeksprojecten, in het bijzonder het project Sterkte en Belastingen Waterkeringen.

Met vriendelijke groet,

Ir. G. Verwolf
Voorzitter ENW